

TIẾT 25,26,27

CHIẾC LÁ CUỐI CÙNG

- O-HEN-RI-

MỤC TIÊU BÀI HỌC

KIẾN THỨC

- Nêu được những nét chính trong cuộc đời và sự nghiệp sáng tác của nhà văn O. Henry.
- Tóm tắt được tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng”.
- Phân tích được nhân vật Giôn-xi và cụ Bơ-men.
- Lý giải được tại sao chiếc lá cuối cùng được coi là một kiệt tác, từ đó nêu được điều cốt lõi của tác phẩm nghệ thuật có giá trị.

KĨ NĂNG

- Kỹ năng đọc – hiểu văn bản tự sự nước ngoài.
- Kỹ năng phân tích nhân vật trong văn bản tự sự.

THÁI ĐỘ

- Rung cảm trước cái đẹp, lòng cảm thông của tác giả trước nỗi bất hạnh của người nghèo.
- Yêu thương con người, sẵn sàng giúp đỡ người khác, biết hi sinh, biết trân trọng cuộc sống.

NĂNG LỰC

- Năng lực tư duy
- Năng lực sử dụng ngôn ngữ
- Năng lực giải quyết vấn đề
- Năng lực tự học
- Năng lực cảm thụ văn học

NỘI DUNG BÀI HỌC

I. Đọc – Tìm hiểu chung

1. Tác giả

2. Tác phẩm

II. Đọc hiểu văn bản

1. Nhân vật Giôn-xi

2. Nhân vật cụ Bơ-men

3. Đặc sắc nghệ thuật

III. Tổng kết

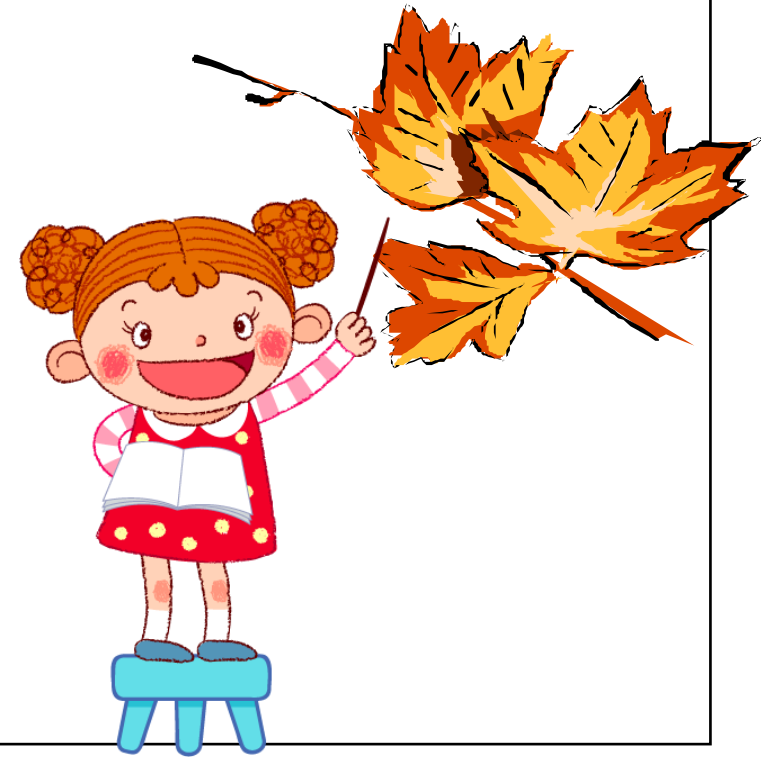
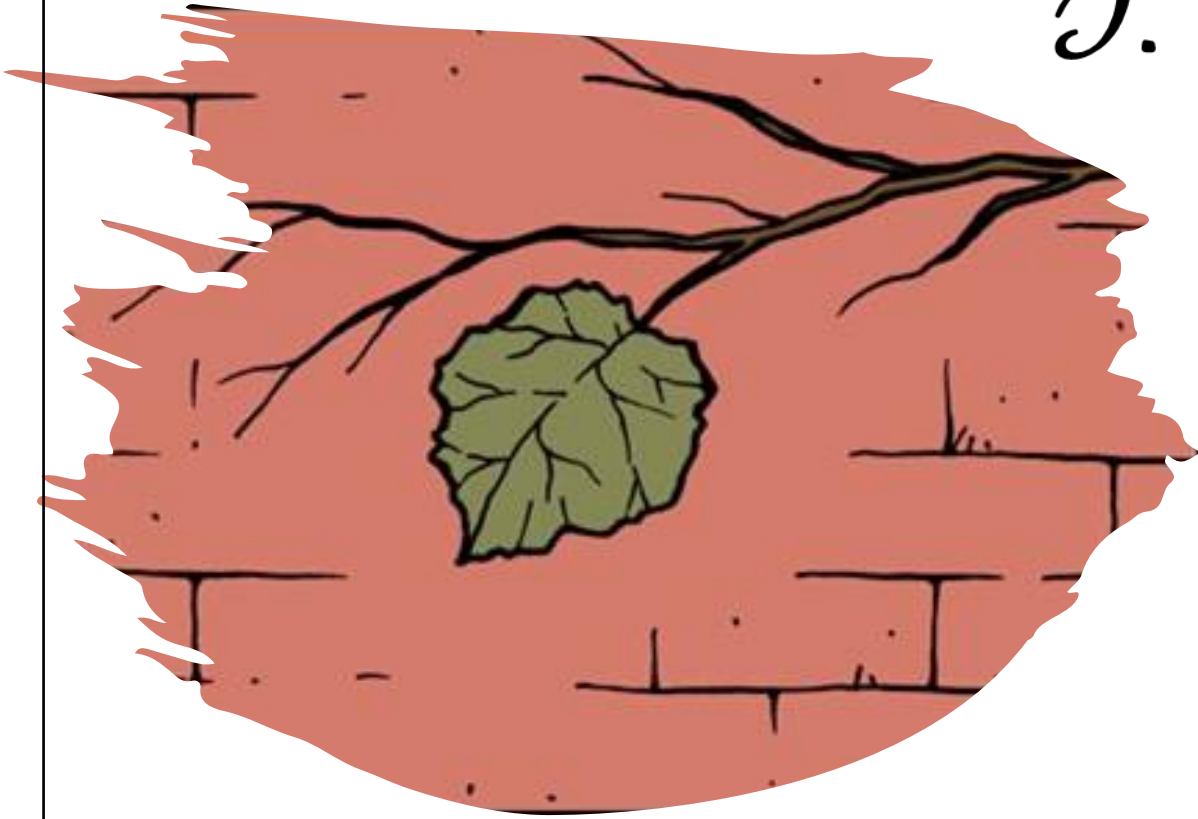
1. Nội dung

2. Nghệ thuật

Củng cố, dặn dò

I. Đọc – Tìm hiểu chung

I. Đọc – Tìm hiểu chung

1. Tác giả: O. Henry

- **Vị trí:** Là một trong những nhà văn xuất sắc nhất của *văn học Mỹ đầu thế kỉ XX*.

- **Nội dung văn chương:** thấm đẫm tinh thần *nhân đạo* cao cả, hướng đến *những người lao động bình thường, sống dưới đáy của một xã hội xa hoa, giàu có*.

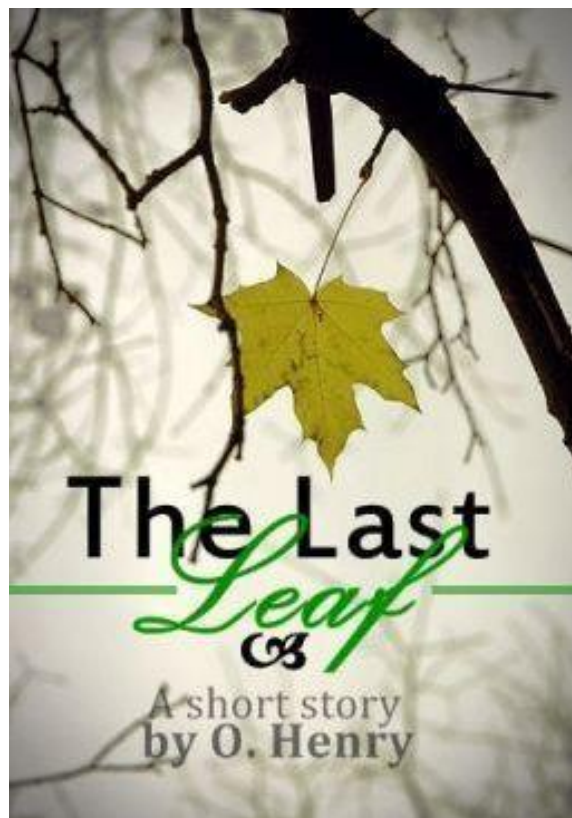
- **Phong cách nghệ thuật:** Hấp dẫn bởi thể loại *truyện ngắn* với những *tình tiết sắp xếp khéo léo, kết thúc bất ngờ*

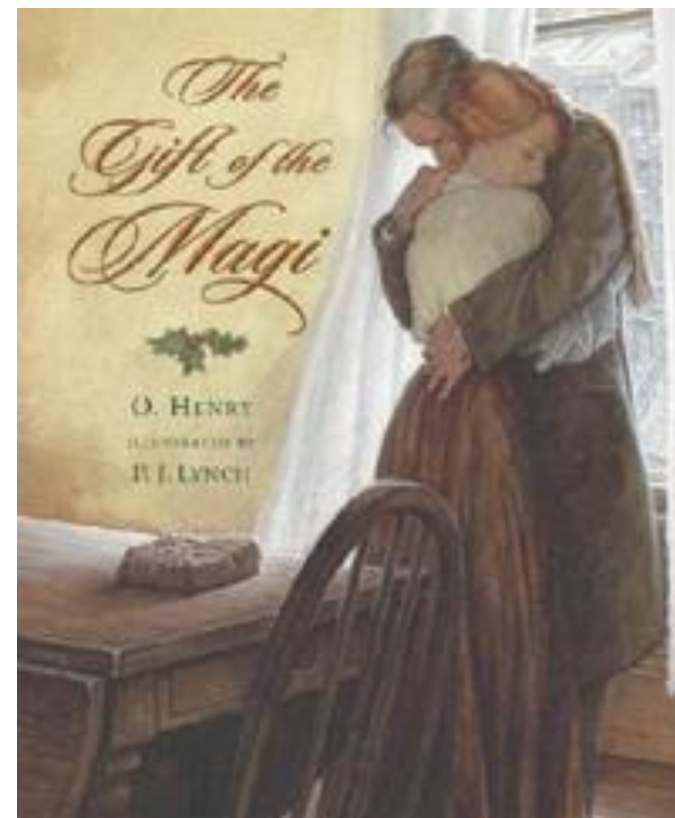
Tác phẩm chính

Căn gác xép

Chiếc lá cuối cùng

Quà tặng của nhà thông thái

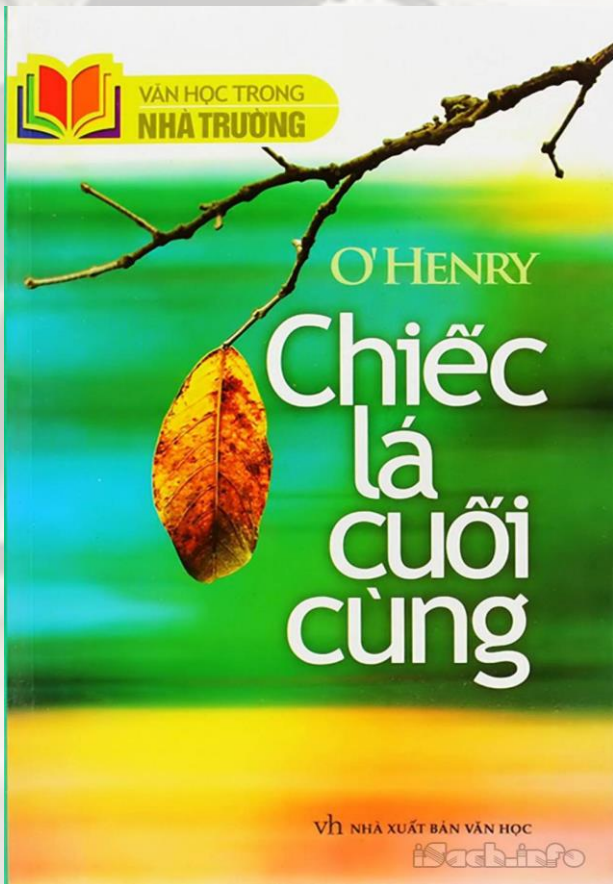
Một tác phẩm thật có giá trị phải là tác phẩm vượt lên trên mọi bờ cõi và giới hạn. Nó ca tụng tình thương, lòng bác ái, sự công bình, nó làm cho người gần người hơn.
(Nam Cao)

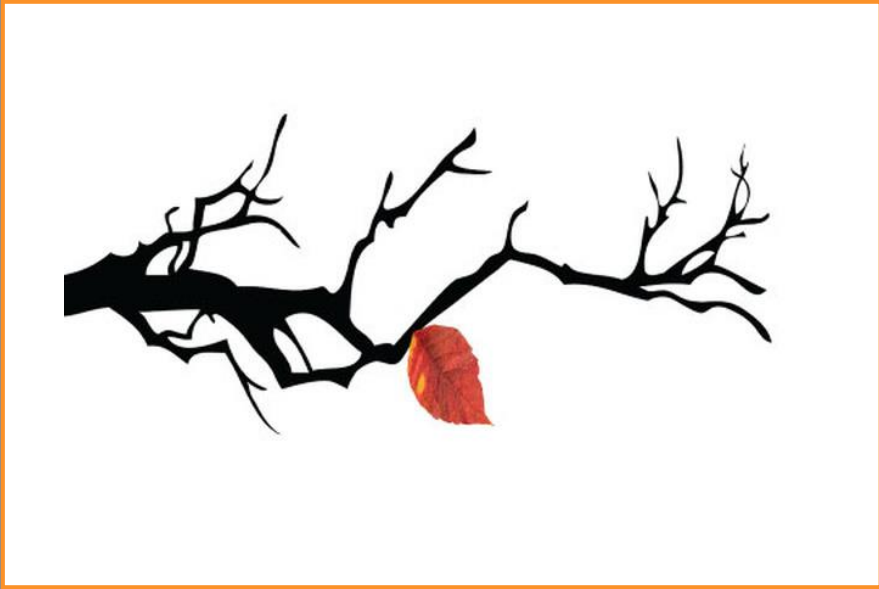

I. Đọc – Tìm hiểu chung

2. Tác phẩm: Chiếc lá cuối cùng

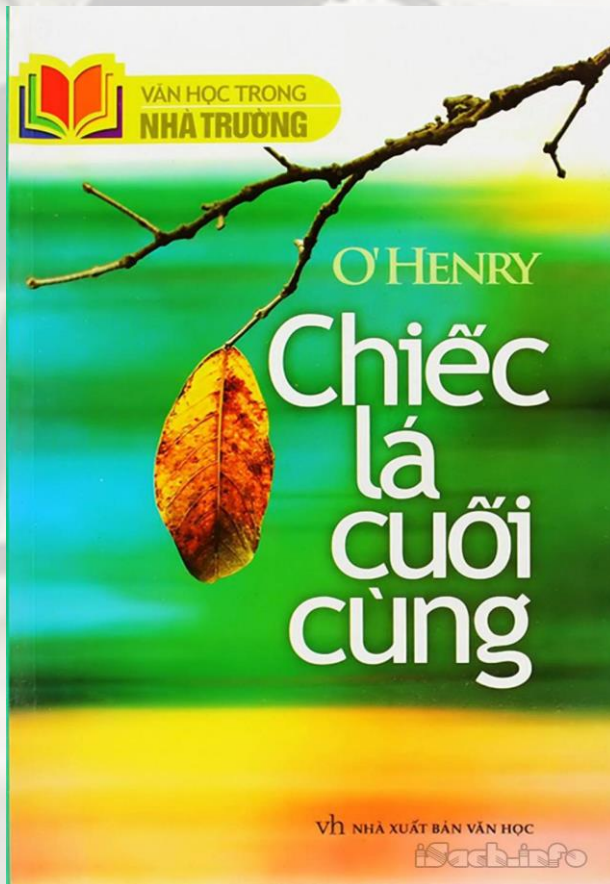
Đọc – Tóm tắt tác phẩm

I. Đọc – Tìm hiểu chung

2. Tác phẩm: Chiếc lá cuối cùng

Vị trí đoạn trích: Phần cuối truyện ngắn *Chiếc lá cuối cùng*.

PTBĐ: Tự sự + miêu tả, biểu cảm

I. Đọc – Tìm hiểu chung

2. Tác phẩm: Chiếc lá cuối cùng

Bố cục

+ P1: Từ đầu ... *mái hiên thấp kiểu Hà Lan*

→ Tâm trạng chán nản, tuyệt vọng của Giôn - xi

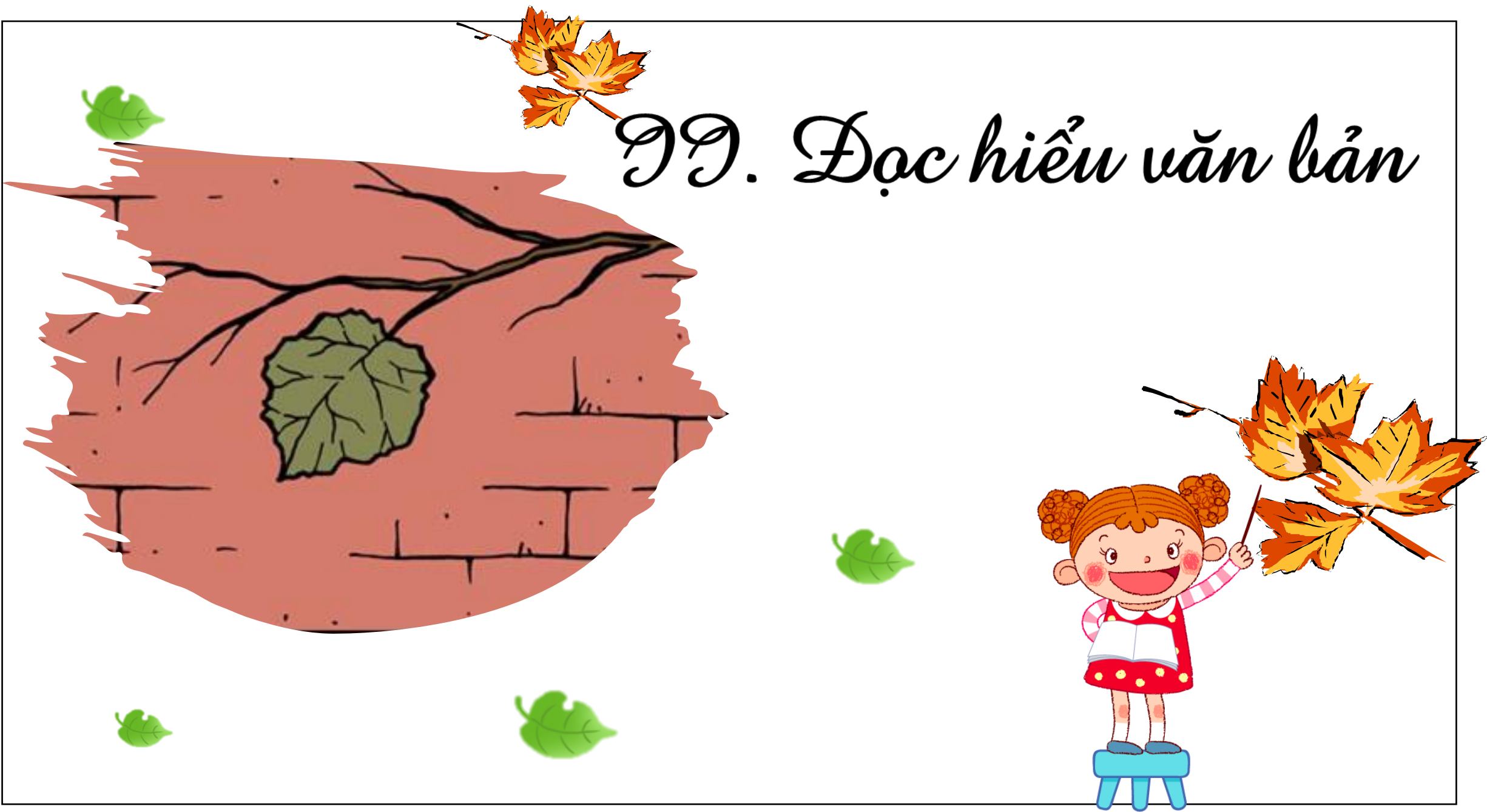
+ P2: Tiếp... *bồi dưỡng và chăm nom, thể thôi*

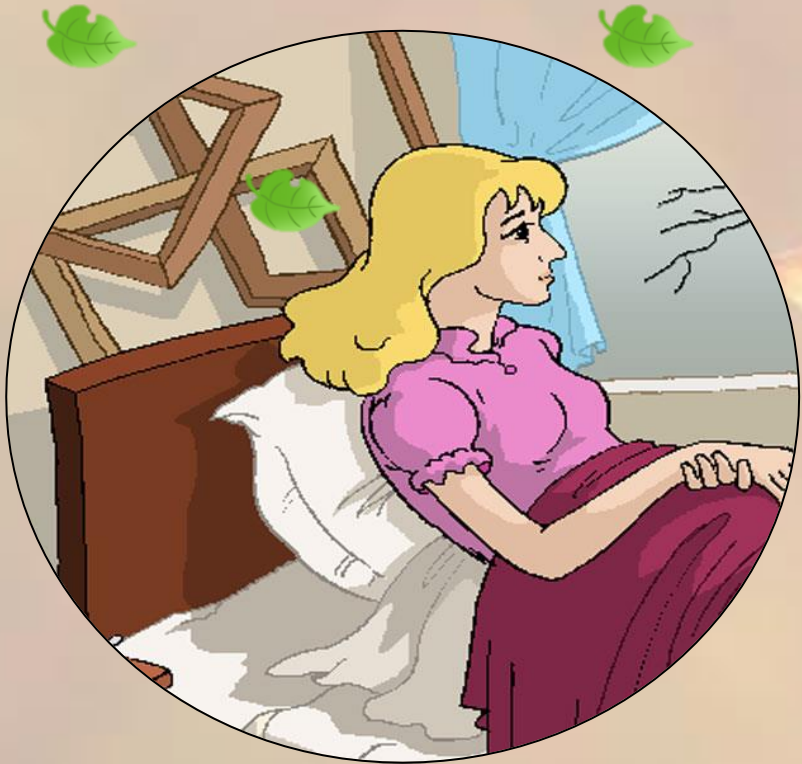
→ Sự hồi sinh của Giôn - xi

+ P3: Còn lại

→ Sự hi sinh thầm lặng và cao thượng của cụ Bơ - men

99. Đọc hiểu văn bản

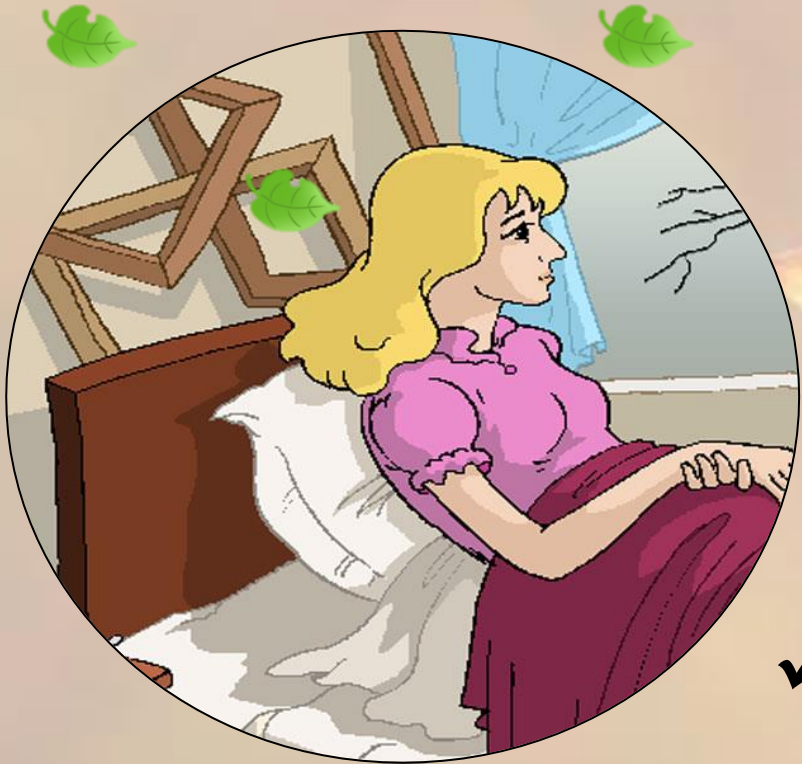

1. Nhân vật Giôn-xi

a) Xuất thân và cảnh ngộ

- Nghề nghiệp: Họa sĩ => Làm nghệ thuật.
- Hoàn cảnh: Nghèo, sống trong một căn hộ thuê ở Oa-sinh-tơn.
- Cảnh ngộ: Bị bệnh viêm phổi (bệnh nan y).

=> *Bất hạnh, mang bi kịch của người họa sĩ nghèo.*

1. Nhân vật Giôn-xi

b) Diễn biến tâm trạng của Giôn-xi trước bờ vực của cái chết

- ✓ *Mấy lần Giôn-xi kéo màn lên?*
- ✓ *Sau mỗi lần kéo màn, Giôn xi có những lời nói và suy nghĩ gì?*

1. Nhân vật Giôn-xi

b) Diễn biến tâm trạng của Giôn-xi trước bờ vực của cái chết

2 lần kéo mạnh

Lần thứ nhất

*“Đó là chiếc lá cuối cùng”, Giôn-xi nói, “Em cứ tưởng là nhất định trong đêm vừa qua nó đã rụng. Em nghe thấy gió thổi. **Hôm nay nó sẽ rụng thôi và cùng lúc đó thì em sẽ chết**”.*

-> Giôn-xi mang trong mình niềm tin định mệnh đón đau. Cô sẽ ra đi khi chiếc lá thường xuân cuối cùng rụng xuống.

Lần thứ nhất

***Cái cô đơn** nhất trong khắp thế gian là một tâm hồn đang chuẩn bị sẵn sàng cho **chuyến đi xa xôi bí ẩn** của mình.*

-> Giôn-xi mang trong mình niềm tin định mệnh đón đau.

-> Chiếc lá là thước đo của thời gian, của sự sống ngắn ngủi và ít ỏi.

Lần thứ hai

Chiếc lá thường xuân vẫn còn đó...

“Em thật là **một con bé hư**, chị Xiu thân yêu ơi!... **Muốn chết là một tội**. Giờ thì chị có thể cho em xin tí **cháo** và chút **sữa** pha ít **rượu vang đỏ** và – khoan – đưa cho em **chiếc gương tay** trước đã, rồi xếp mấy chiếc gối lại quanh em, để em **ngồi dậy** xem chị **nấu nướng**.”

- Giôn-xi đã bước qua ranh giới sự sống và cái chết.

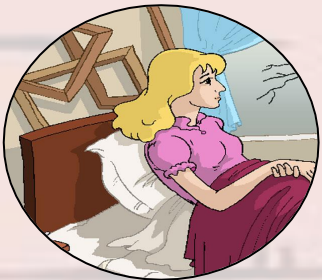

Lần thứ hai

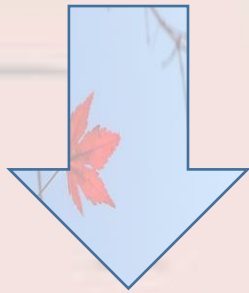
Chiếc lá thường xuân vẫn còn đó...

Sự gan góc của chiếc lá

Nhận thức của Giôn-xi

=> *Tình huống đảo ngược thứ nhất*

Giôn-xi hồi sinh

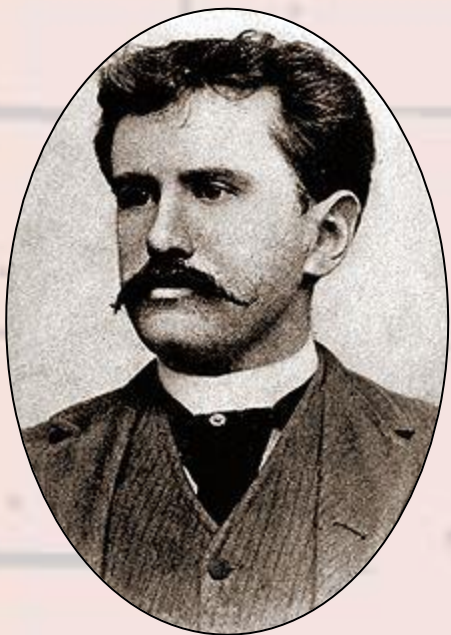
Lần thứ hai

Chiếc lá thường xuân vẫn còn đó...

=> Chiếc lá có ý nghĩa vô cùng quan trọng: dù ***mỏng manh*** nhỏ nhoi những vẫn là một ***sự sống***, và là một sự sống kiên cường, và sự sống đã kích thích sự sống, nó đã lên men cho sự sống nảy nở trong Giôn-xi, giúp Giôn-xi ***chiến thắng tử thần***, bước qua cửa tử để trở về với cõi sinh.

*Vậy qua việc xây dựng
diễn biến tâm trạng của
Giôn-xi, tác giả muốn
nói với ta điều gì?*

c, Ý nghĩa

*Người ta có thể tự chữa bệnh cho mình
bằng nghị lực, bằng tình yêu cuộc sống, bằng tinh
thần đấu tranh và chiến thắng bệnh tật. Từ đó gửi đến
chúng ta lời động viên: Đừng bao giờ nói lời tạm biệt
nếu bạn vẫn muốn cố gắng, đừng bao giờ bỏ cuộc
nếu bạn vẫn cảm thấy có thể tiếp tục.*

2. Những người nghệ sĩ giàu tình yêu thương

2.1 Nhân vật cụ Bơ-men

a) Xuất thân, hoàn cảnh

- **Xuất thân, nghề nghiệp:** Là một họa sĩ già, nghèo, thường ngồi làm mẫu vẽ cho các họa sĩ khác để kiếm tiền.
 - **Ước mơ:** Suốt bốn chục năm, cụ chỉ mơ ước vẽ được một **kiệt tác** của riêng mình.
- => *Nghèo khổ, dành trọn tâm huyết với nghề.*

2.1 Nhân vật cụ Bơ-men

b) Diễn biến tâm trạng và hành động của cụ Bơ-men.

Đầu tác phẩm

Cuối tác phẩm

*“Khi hai người lên trên gác thì Giôn-xi đang ngủ. Xiu kéo tấm màn màn xuống che kín cửa sổ và ra hiệu cho cụ Bơ-men sang buồng bên cạnh. Sang đến nơi, họ **sợ sệt** ngó ra ngoài cửa sổ, nhìn cây thường xuân. Rồi họ nhìn nhau một lát, **chẳng nói năng gì**... Cụ Bơ-men mặc chiếc áo sơ mi cũ màu xanh, ngồi đóng vai một tay thợ mỏ già, trên cái ấm đun nước lật úp giả làm tảng đá...”*

=> Lo lắng cho số phận của Giôn-xi.

2.1 Nhân vật cụ Bơ-men

b) Diễn biến tâm trạng và hành động của cụ Bơ-men.

Đầu tác phẩm

*Lo lắng cho số phận của
Giôn-xi.*

Cuối tác phẩm

“Cụ Bơ-men đã **chết** vì sưng phổi hôm nay ở bệnh viện rồi...”

Tại sao cụ Bơ-men lại chết?

“Nhưng rồi người ta tìm thấy một **chiếc đèn** bão vẫn còn thấp sáng và một **chiếc thang** đã bị lôi ra khỏi chỗ để của nó, và vài **chiếc bút lông** rơi vung vãi và một bảng pha màu có **màu xanh** và **màu vàng** trộn lẫn với nhau...”

→ Tình tiết bất ngờ, gây xúc động cho người đọc: Trong đêm tối, cụ Bơ-men vẽ chiếc lá thường xuân, để thắp lên ngọn lửa sự sống cho Giôn-xi.

2.1 Nhân vật cụ Bơ-

men. Diễn biến tâm trạng và hành động của cụ Bơ-men.

Đầu tác phẩm

Lo lắng cho số phận của Giôn-xi.

Cuối tác phẩm

Hi sinh để cứu Giôn-xi

Khỏe mạnh → *Mất*

Tình huống đảo ngược thứ hai

2.1 Nhân vật cụ Bơ-men

Cụ Bơ men là người có tấm lòng hi sinh cao thượng, quên mình vì người khác. Cụ chính là biểu tượng của tấm lòng nhân ái mà O. Henry muốn thể hiện và lan tỏa.

2.1 Nhân vật cụ Bơ-men

c) *Chiếc lá cuối cùng*

Bức tranh chiếc lá cuối cùng đã được Xiu dành tặng cho hai chữ “*kiệt tác*”. Vậy tại sao có thể nói bức tranh chiếc lá cuối cùng của cụ Bơ-men là *kiệt tác*?

4. Why? (Tại sao vẽ?)

.....
.....
.....
.....

1. What? (Cái gì?)

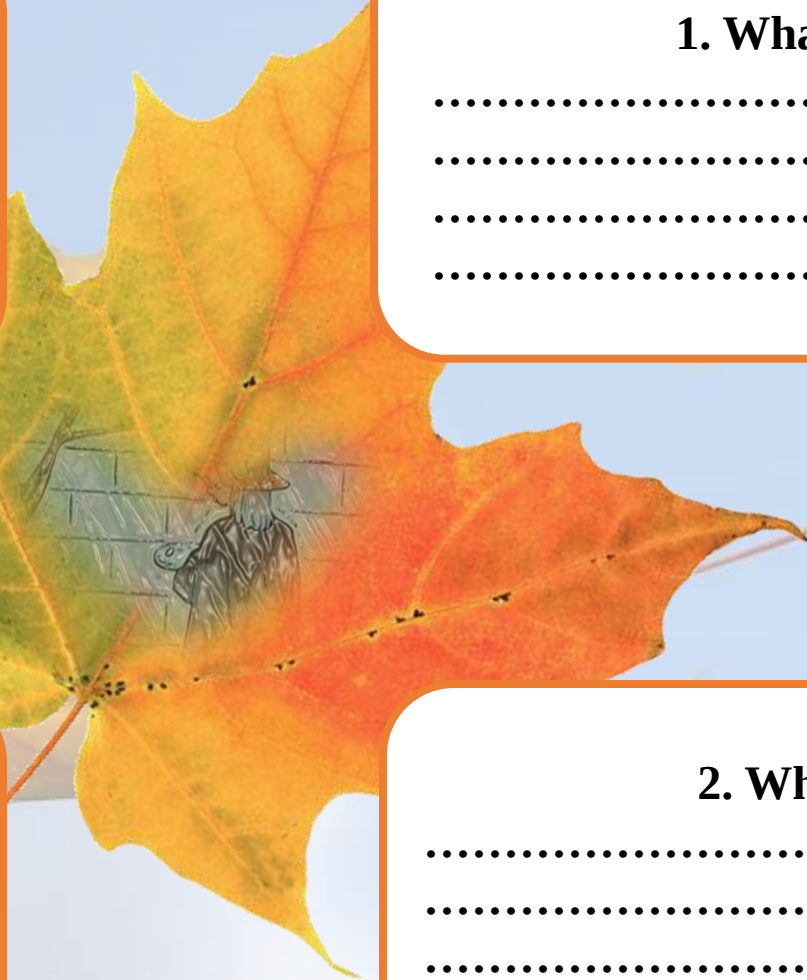
.....
.....
.....
.....

3. When? Where? (Vẽ khi nào? Ở đâu?)

.....
.....
.....
.....

2. Who? (Ai vẽ?)

.....
.....
.....
.....

4. Why? (Tại sao vẽ?)

**Giành lấy sự sống cho
Giôn-xi**

1. What? (Vẽ cái gì?)

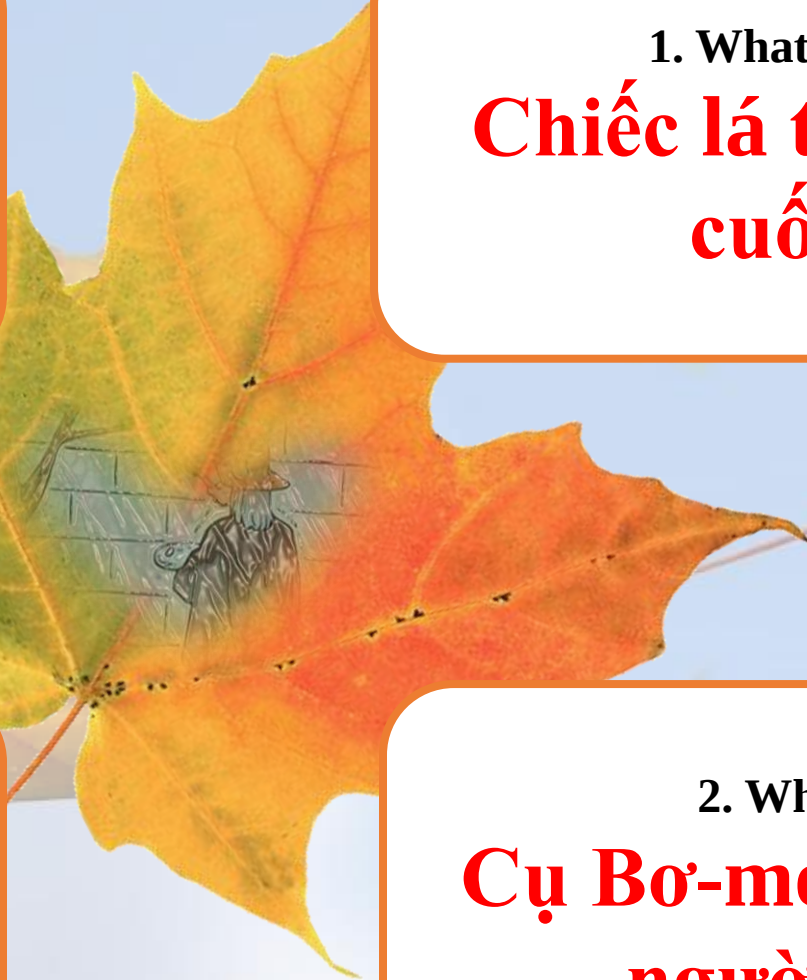
**Chiếc lá thường xuân
cuối cùng**

3. When? Where?
(Vẽ khi nào? Ở đâu?)

**Vẽ trên tường bên ngoài
phòng bệnh của Giôn-xi;
trong một đêm mưa bão.**

2. Who? (Ai vẽ?)

**Cụ Bơ-men-họa sĩ già-
người nghệ sĩ**

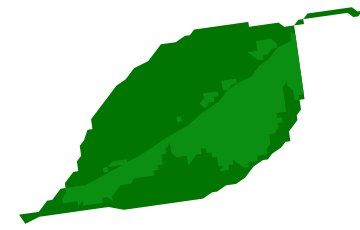

*** Xiu với Giôn xi :**

- Xiu rất yêu thương Giôn-xi thể hiện qua thái độ săn sóc người bệnh và nỗi sợ hãi khi nhìn những chiếc lá thường xuân rụng dần.

- Lo sợ khi thấy bệnh tình của Giôn xi mỗi lúc một trầm trọng .

- Động viên, chăm sóc bạn tận tình

Qua đó, em có nhận xét gì về tình cảm của Xiu dành cho Giôn-xi ?

Qua thái độ, lời nói, việc làm của Xiu đối với bạn, em cảm nhận Xiu là một cô gái như thế nào ?

3. Đặc sắc nghệ thuật

Cụ Bơ-men sợ sệt ngó
chiếc lá thường xuân, chẳng
nói gì. Cụ vẫn làm mẫu vẽ.

Giôn-xi phục hồi.

Cụ Bơ-men chết vì sưng phổi,
giày và áo ướt sũng, lạnh buốt;
đèn bão; thang; bút lông rơi vãi,
bảng pha màu xanh vàng...

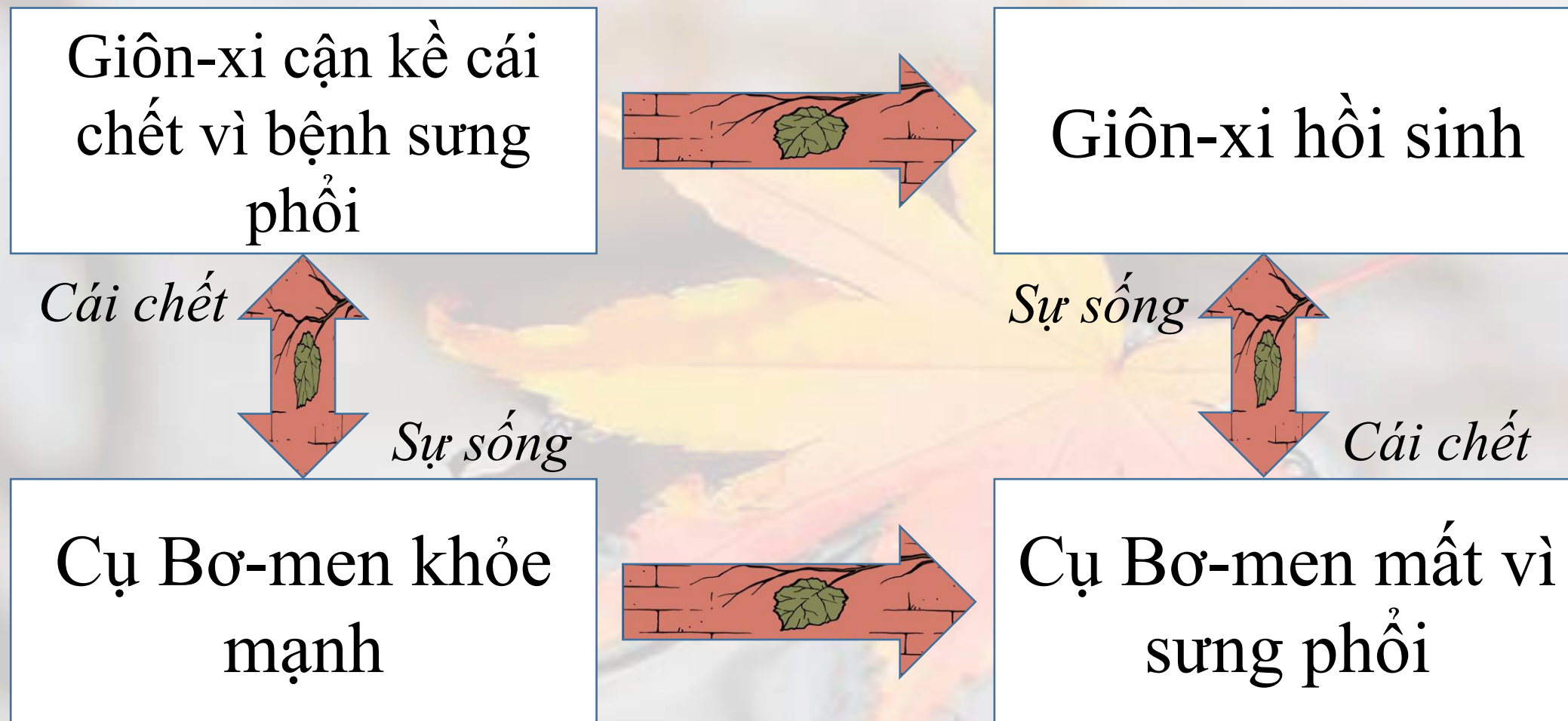

Cụ Bơ-men vẽ chiếc lá thường xuân

Cụ ốm, nhập viện.

=> Nghệ thuật sắp xếp tình huống khéo léo, chặt chẽ, đưa đến một kết thúc bất ngờ.

Nghệ thuật đảo ngược tình huống

=> Hành trình đi từ sự sống đến cái chết của một họa sĩ già để kéo sự sống trả về cho cô gái trẻ.

999. Tổng kết

1. Nội dung

*Ca ngợi tình yêu
thương cao cả của
những con người
nghèo khổ với
nhau*

*Sức mạnh của
tình yêu
thương đã
chiến thắng
bệnh tật*

*Sức mạnh của giá
trị nhân sinh,
nhân bản của
nghệ thuật chân
chính*

2. Nghệ thuật

Tình huống bất ngờ, sắp xếp chi tiết
khéo léo gây hứng thú cho người đọc.

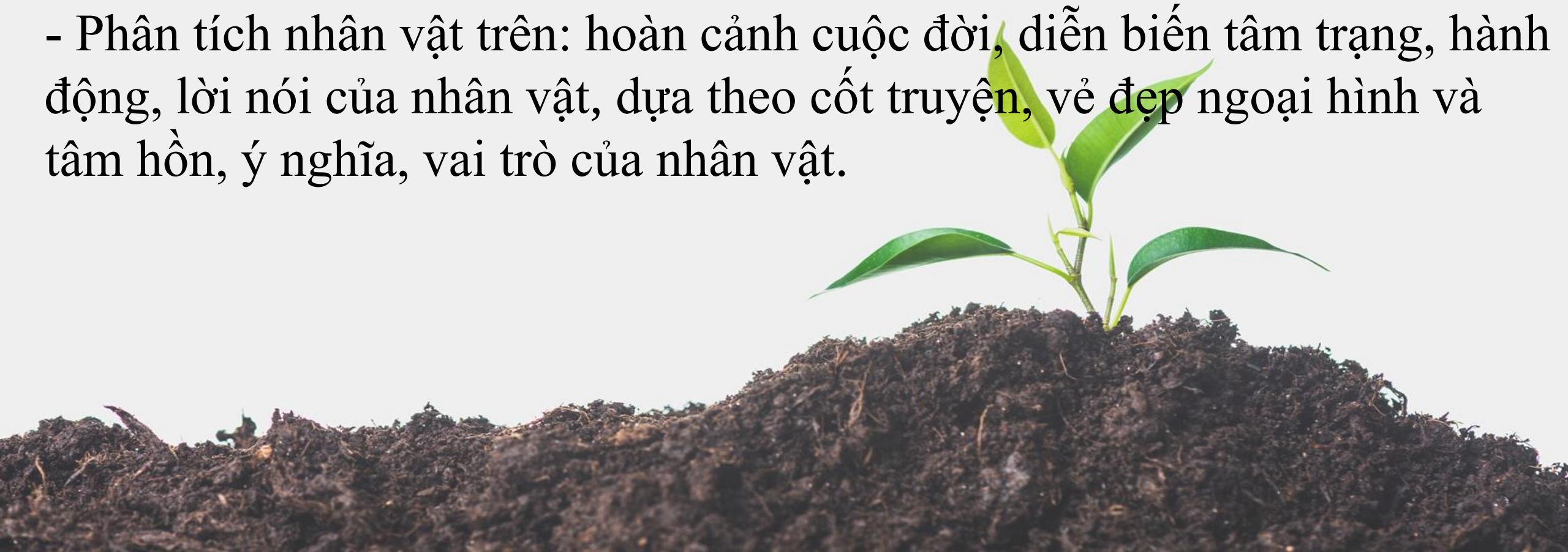
Nghệ thuật đảo ngược tình huống

CỦNG CỔ - DẶN DÒ

Từ hai nhân vật Giôn-xi và cụ Bơ-men, các con rút ra những kĩ năng chung nào khi phân tích nhân vật?

Gợi ý:

- Phân tích nhân vật trên: hoàn cảnh cuộc đời, diễn biến tâm trạng, hành động, lời nói của nhân vật, dựa theo cốt truyện, vẻ đẹp ngoại hình và tâm hồn, ý nghĩa, vai trò của nhân vật.

GIÔNG -

Xuất thân và cảnh ngộ			Nghệ thuật đặc sắc
Diễn biến tâm trạng	Khi kéo màn lần 1	Khi kéo màn lần 2	
Điều tác giả muốn gửi gắm			

Những nghệ sĩ giàu yêu

	Cụ Bơ - men	Xiu
Hoàn cảnh		
Tình cảm giành cho Giôn –xi		